യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 3✓
(ഉത്പത്തിപ്രകരണമ്)/സർഗഃ 41✓

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

തയോഃ(ഫ്) പ്രവി+ഷ്ട-യോർ.ദേ+വ്യോഃ(ഫ്)
പദ്മ-സദ്മ ബഭൂവ തത് .
ച+ന്ദ്ര+ദ്വയോ-ദയോദ്-ദ്യോത-ധവലോ-ദര+സു+ന്ദരം .. 1 .

കോമലാ-മല-സൗഗ+ന്ധ്യ-മൃദു-മ+ന്ദാര-മാരുതം . .
തഥ്.പ്രഭാവേന നി+ദ്രാലു/നൃപേ-തര-നരാങ്.ഗനം .. 2

സൗഭാ+ഗ്യ-ന+ന്ദനോ+ദ്യാനം വി+ദ്രുത+വ്യാധി-വേദനം .
സവസന്തം(വ്) വനമിവ ഫു+ല്ലം പ്രാതീ-രവാം-ബുജം.. 3

തയോർ.ദേഹ+പ്രഭാ-പൂരൈഃ(ശ്). ശശിനി+സ്യ+ന്ദ-ശീതലൈഃ .
ആ+ഹ്ലാദി-തോ∫സൗ ബുബുധേ രാജോ+ക്ഷിത ഇവാ-മൃതൈഃ .. 4

ആസന+ദ്വയ-വി+ശ്രാ+ന്തം സദ-ദർശാപ്-സരോ+ദ്വയം.
മേരു-ശൃങ്ഗ+ദ്വയേ ച+ന്ദ്ര-ബിംബ+ദ്വയ-മിവോ-ദിതം.. 5

നിമേഷ-മിവ സ+ഞ്ചി+ന്ത്യ സവി+സ്മിത-മനാ നൃപഃ .
ഉ+ത്ത+സ്ഥൗ ശയനാ+ച്ഛേഷാ-ദിവ ച+ക്ര-ഗദാ-ധരഃ .. 2

പരിസം(യ്)-യമിതാ-ലംബി-മാ+ല്യഹാരാ-ധരാംബരഃ .
പുഷ്പാഹാര ഇവോഥ്.ഫു+ല്ലം(ഞ്) ജ+ഗ്രാഹ കുസുമാ+ഞ്ജലിം .. 7

ഉപ-ധാന+പ്രദേശ+സ്ഥാഥ്.സ്വയം. പടല-കോട-രാത് .
ബ+ദ്ധ-പദ്മാ-സനോ ഭൂമൗ/ ഭൂ+ത്വോ-വാചേദ-മാനതഃ .. 8

ജയതാം(ഞ്) ജ+ന്മ-ദോ+സ്ഥി+ത്യ-ദാഹ-ദോഷ-ശശി+പ്രഭേ .
ദേ+വ്യൗ/ ബാ+ഹ്യാന്തര-തമോ-വി+ദ്രാവണ-രവി+പ്രഭേ .. 9

തയോ-രുക്ത്-വേതി ത+ത്യാജ പാദയോഃ(ഖ്) കുസുമാ+ഞ്ജലിം.
തീര+ദ്രുമോ വികസിതഃ(ഫ്) പദ്മി+ന്യോ പദ്മയോ-രിവ .. 10

ലീലായൈ/ ഭൂപ-ജന്മാഥ വ+ക്തും മ+ന്ത്രിണ-മീ+ശ്വരീ .
ബോധയാ-മാസ പാർ+ശ്വ+സ്ഥം സ+ങ്ക+ല്പേന സര+സ്വതീ .. 11

പ്രബു+ദ്ധോപ്-സരസൗ/ ദൃഷ്ട്വാ/+പ്രണ+മ്യ കുസുമാ+ഞ്ജലിം .
തയോഃ(ഫ്) പാദേഷു സം(ൻ)ത്യ+ജ്യ വിവേശ പുരതോ നതഃ .. 12

ഉവാച ദേവീ ഹേ രാജൻ/കസ്+ത്വം(ങ്) ക+സ്യ സുതഃ(ഖ്) കദാ .
ഇഹ ജാത ഇതി+ശ്രുത്വാ സ മ+ന്ത്രീ വാ+ക്യ-മ+ബ്രവീത് .. 13

ദേ+വ്യൗ യുഷ്മഥ്.പ്രസാ-ദോഽയം ഭവ+ത്യോ-രപി യഥ്-പുരഃ .
വ+ക്തും ശക്നോമി ത+ദ്ദേ+വ്യൗ/
ശ്രൂയേതാം(ഞ്) ജന്മ മഥ്.പ്രഭോഃ .. 14

ആസീദി+ക്ഷ്വാകു-വംശോ+ത്ഥോ രാജാ രാജീവ-ലോചനഃ .
ശ്രീമാൻ-കു+ന്ദ-രഥോ നാമ ദോശ്-ഛായാ+ച്ഛാദിതാ-വനിഃ .. 15

ത+സ്യാഭൂ-ദി+ന്ദു-വദനഃ(ഫ്) പു+ത്രോ ഭ+ദ്ര-രഥാഭിധഃ .
ത+സ്യ വി+ശ്വ-രഥഃ(ഫ്) പു+ത്ര+സ്തസ്യ പു+ത്രോ ബൃഹ+ദ്രഥഃ .. 16

ത+സ്യ സി+ന്ധു-രഥഃ(ഫ്) പുത്രസ്-ത+സ്യ ശൈല-രഥഃ(സ്) സുതഃ .
ത+സ്യ കാമ-രഥഃ(ഫ്) പുത്ര+സ്തസ്യ പു+ത്രോ മഹാരഥഃ .. 17

ത+സ്യ വിഷ്ണു-രഥഃ(ഫ്) പുത്ര+സ്തസ്യ പു+ത്രോ നഭോ-രഥഃ .
അയ-മ+സ്മഥ്. പ്രഭു+സ്ത+സ്യ
പു+ത്രഃ(ഫ്) പൂർണാ-മലാ-കൃതിഃ .. 18

അമൃതാ-പൂരിത-ജനഃ(ഹ)+ക്ഷീരോ-ദ+സ്യേവ ച+ന്ദ്രമാഃ .
മഹദ്ഭിഃ(ഫ്) പു+ണ്യ-സംഭാ-രൈർ-വിദൂരഥ ഇതി+ശ്രുതഃ .. 19

ജാതോ മാതുഃ(സ്) സുമി+ത്രായാ ഗൗ+ര്യാ ഗുഹ ഇവാ-പരഃ .
പിതാ+സ്യ ദശ-വർഷ+സ്യ
ദ+ത്ത്വാ രാജ്യം(വ്) വനം(ങ്) ഗതഃ .. 20

പാലയ+ത്യേഷ ഭൂപീഠം(ൻ) തതഃ(ഫ്) പ്രഭൃതി ധർമതഃ .
ഭവ+ത്യാ-വ+ദ്യ സംപ്രാപ്തേ ഫലിതേ സുകൃത+ദ്രുമേ .. 21

ദേ+വ്യൗ/ ദീർഘ-തപഃ(ഖ്)ക്ലേശ-ശതൈർ.ദുഷ്പ്രാപ-ദർശനേ .
ഇ+ത്യയം വസുധാ-ധീശോ വിദൂ-രഥ ഇതി+ശ്രുതഃ .. 22

അ+ദ്യ യുഷ്മഥ്.പ്രസാദേന പരാം പാവനതാം(ങ്) ഗതഃ .
ഇ+ത്യു+ക്ത്വാ സംസ്ഥിതേ തൂഷ്ണീം/
മ+ന്ത്രി+ണ്യ-വനിപേ തഥാ .. 23

കൃതാ+ഞ്ജലൗ നത-മുഖേ ബ+ദ്ധ-പദ്മാ-സന്യേഽവനൗ .
രാജൻഥ്.സ്മര വിവേ-കേന പൂർവ-ജാതി-മിതി+സ്വയം .. 24

വദ+ന്തീ മൂർധ്നി പ+സ്പർശ തം(ങ്) കരേണ സര+സ്വതീ .
അഥ ഹാർദം(ൻ) തമോ മായാ-പദ്മ+സ്യ+ക്ഷയ-മായയൗ .. 25

സുവികാസം(ഞ്) ച ഹൃദയം. ജ്ഞപ്തി+സ്പർശോ-ദയ്യേ്ഭവത് .
സ+സ്മാര പൂർവ-വൃ+ത്താ+ന്ത-മന്തഃ(സ്) സ്ഫുര-ദിവ+സ്ഥിതം .. 26

ത്യ+ക്ത-ദേഹൈക-രാ+ജ്യ+ത്വം(ൽ) ലീലാ-വിലസി-താ+ന്വിതം .
ജ്ഞാ+ത്വാ+പ്ര+ജ്ഞപ്തി-വൃ+ത്താ+ന്തം(ൽ)-
ലീലാ-യാസ്തു വിജ്യം/ഭിതം 27

ആ+ത്മോ-ദ+ന്തം ബഭൂ-വാസാ-വു+ഹ്യമാന ഇവാർണവേ .
ഉവാചാ+ത്മനി സംസാരേ ബത മായേയ-മാതതാ .. 28

പരി+ജ്ഞാതാ+പ്രസാദേന ദേ+വ്യോ-രിഹ മയാധുനാ .
രാജോവാച .
ഹേ ദേ+വ്യൗ/ കിമിദം(ൻ) നാമ ദിന-മേകം മൃത+സ്യ മേ .. 29

ഗതമ+ദ്യേഹ ജാതാനി വയോ വർഷാണി സ+പ്തതിഃ .
സ്മരാ+മ്യനേക-കാ+ര്യാണി+സ്മരാമി+പ്രപിതാ-മഹം .. 30

സ്മരാമി ബാ+ല്യം(ൻ) താരു+ണ്യം മി+ത്രം ബ+ന്ധു-പരി+ച്ഛദമ് .
ജ്ഞപ്തിരുവാച .
രാജ+ന്മൃതി-മഹാ-മോഹ-മൂർ+ച്ഛായാഃ(സ്) സമന+ന്തരം.. 31

തസ്മി+ല്ലോകാ+ന്തരേ്യതീതേ തസ്മി+ന്നേവ മുഹൂർ/തകേ .
തസ്മി+ന്നേവ ഗൃഹേ ചാസ്മി+ന്നേവ+വ്യോമ്+ന്യപി സദ്മനി .. 32

അയം(ൻ) ത+സ്യ ഗൃഹ+സ്യാന്തർ/വ്യോമ+ന്യേവ കില+സ്ഥിതേ .
ഗിരി+ഗ്രാമക-വി+പ്ര+സ്യ ഗൃഹേ്യ+ന്തർ-ഭൂപ മ+ണ്ഡപഃ .. 33

ത+സ്യാ+ന്തരേ്യ-മാഭാതി+ പ്ര+ത്യേക+ഞ്ച ജഗദ്.ഗൃഹം .
കില+ബ്രാഹ്മണ-ഗേഹാ+ന്തർ.ജീവ+സ്തേ മദുപാ+സ്ഥിതഃ .. 34

ത+ത്രൈവ ത+സ്യ ഭൂപീഠം(ൻ) തസ്മിം+ശ്ച കില മ+ണ്ഡപേ .
ത+സ്യൈവ ച ഗൃഹ+സ്യാ+ന്ത-രിദം സംസാര-മണ്ഡലം.. 35

ത+ന്നൈ-വേദം(ൻ) തവ ഗൃഹം സ്ഥിത-മാരമ്ഭ-മ+ന്ഥരം .
ത+ത്രൈവ ചേതസി തവ നിർമലാ-കാശ-നിർമലേ .. 36

പ്രതിഭാ-മാഗത-മിദം(വ്) വ്യവഹാര+ഭ്രമാതതം .
യഥേദം(ൻ) നാമ മേ ജ+ന്മ തഥേ+ക്ഷ്വാകു-കുലം മമ .. 37

ഏവ+ന്നാ-മാന ഏതേ മേ പുരാ-ഭൂവൻ-പിതാമഹാഃ .
ജാതോ്യ്ഹ-മഭവം/ ബാലോ ദശ-വർഷ+സ്യ മേ പിതാ .. 38

പരി+വ്രാഡ്-വിപിനം(യ്) യാത ഇഹ രാ+ജ്യേ്ഭിഷി+ച്യ മാം .
തതോ ദി+ഗ്വിജയം(ങ്) കൃ+ത്വാ/ കൃ+ത്വാ രാ+ജ്യമ-ക+ണ്ടകം.. 39

അമീ-ഭിർ-മ+ന്ത്രിഭിഃ(ഫ്) പൗരൈഃ(ഫ്)/ പാലയാമി വസു+ന്ധരാം
യ+ജ്ഞ+ക്രിയാ+ക്രമ-വതോ ധർമേ പാലയതഃ(ഫ്) പ്രജാഃ .. 40

വയസഃ(സ്) സമതീ-താനി മമ വർഷാണി സപ്തതിഃ .
ഇദം പരബലം പ്രാപ്തം മമ ദാരുണ-വി+ഗ്രഹഃ .. 41

യു+ദ്ധം കൃ+ത്വേദ-മായാതോ ഗൃഹ-മസ്മി+ന്യഥാ+സ്ഥിതം.
ഇമേ ദേ+വ്യൗ ഗൃഹേ/+ പ്രാപ്തേ മമൈതേ പൂജയാ+മ്യഹമ് .. 42

പൂജിതാ ഹി+പ്രയ+ച്ഛ+ന്തി ദേവതാഃ(സ്) സ്വസമീ-ഹിതം.
മമേയ-മേതയോ-രേകാ+ജ്ഞാനം(ഞ്) ജാതി+സ്മൃതി+പ്രദം .. 43

ഇഹ ദ+ത്ത-വതീ ദേവീ ഭാബ്.ജ+സ്യേവ വികാസനം.
ഇദാനീം(ങ്) കൃത-കൃ+ത്യോ്സ്മി ജാതോ്+സ്മി ഗത-സംശയഃ .. 44

ശാ+മ്യാമി പരിനിർ-വാമി സുഖ-മാസേ ച കേവലം .
ഇതീയ-മാതതാ+ഭ്രാന്തിർ-ഭവതോ ഭൂരി-സംഭ്രമാ .. 45

നാനാ-ചാര-വിഹാ-രാ+ഢ്യാ സലോകാ+ന്തര-സ+ഞ്ചരാ .
യസ്മി+ന്നേവ മുഹൂർതേ+ത്വം മൃതി-മ+ഭ്യാ-ഗതഃ(ഫ്) പുരാ .. 46

തദൈവ+പ്രതി-ഭൈഷാ തേ+സ്വയ-മേവോ-ദിതാ ഹൃദി .
ഏകാമാ-വർത-ചലനാം(ൻ) ത്യ+ക്ത്വാ ദ+ത്തേ യഥാ്പരാം.. 47

ക്ഷി+പ്ര-മേവ നദീ-വാഹോ വിഥ്. പ്രവാഹസ്-തഥൈവ ച .
ആവർ-താ+ന്തര-സംമി+ശ്രോ യഥാ-വർതഃ(ഫ്) പ്രവർ-തതേ .. 48

കദാ-ചിദേവം സർഗ+ശ്രീർ/മി+ശ്രാ്മി+ശ്രാ ച വർധതേ .
തസ്മി+ന്മൃതി-മുഹൂർതേ തേ+പ്രതി-ഭാന-മുപാ-ഗതം.. 49

ഏത+ജ്ജാല-മസ+ദ്രൂപം(ഞ്) ചിദ്ഭാനോഃ(സ്) സമുപ+സ്ഥിതം.
യഥാ+സ്വപ്ന-മുഹൂർതേ്+ന്തഃ(സ്) സംവഥ്.സര-ശത+ഭ്രമഃ .. 50

യഥാ സ+ങ്ക+ല്പ-നിർമാണേ ജീവനം മരണം പുനഃ .
യഥാ ഗ+ന്ധർവ-നഗരേ കു+ഡ്യ-മ+ണ്ഡന-വേദനം.. 51

യഥാ നൗയാന+സംരംഭേ വൃ+ക്ഷ-പർവത-വേപനം .
യഥാ+സ്വ-ധാതു-സം(ങ്)ക്ഷോഭേ പൂർവ-പർവത-നർതനം .. 52

യഥാ സമ+ഞ്ജസം സ്വപ്നേ+സ്വശിരഃ(ഫ്)പ്രവി-കർതനം .
മി+ഥ്യൈ-വൈവ-മിയം പ്രൗഢാ+ ഭ്രാന്തി-രാതത-രൂപിണീ .. 53

വസ്തു-തസ്തുന ജാതോഽസി ന-മൃതോഽസി കദാചന .
ശു+ദ്ധ-വി+ജ്ഞാന-രൂപ+സ്ത്വം ശാന്ത ആ+ത്മനി തിഷ്ഠസി .. 54

പ+ശ്യസീ-വൈത-ദഖിലം(ൻ) നച പ+ശ്യസി കിം(ഞ്)ചന .
സർവാ+ത്മ-കതയാ നി+ത്യം പ്രകച+സ്യാ+ത്മ-നാ+ത്മനി ..

മഹാ-മണി-രിവോ-ദാര ആലോക ഇവ ഭാ+സ്വരഃ .
വസ്തു-തസ്തുന ഭൂ-പീഠ-മിദം(ൻ) നച ഭവാ-നയം .. 56

ന ചേമേ ഗിരയോ+ഗ്രാമാ ന-ചൈതേ നച വൈ വയം.
ഗിരി+ഗ്രാമക-വി+പ്ര+സ്യ മ+ണ്ഡപാ-കാശകേ കില .. 57

ത+ല്ലീലാ-ഭർതൃ-ദാരാ+ഢ്യം(ഞ്) ജഗദാ-ഭാതി ഭാ+സ്വരം .
ത+ത്ര ലീലാ-രാജ-ധാനീ മ+ണ്ഡപാ-മ+ണ്ഡിതാ-കൃതിഃ .. 58

ഭാതി ത+സ്യോ-ദരേ+വ്യോമ്നി തദേവം(വ്)വിദിതം(ഞ്) ജഗത് .
തസ്മി+ഞ്ജഗതി ഗേഹേഽ+ന്തർ.യസ്മി+ന്വയ-മിഹ+സ്ഥിതാഃ .. 59

ഏവം(ൻ) തേഷാം മ+ണ്ഡ-പാനാം(വ്)+
വ്യോമാ+വ്യോ-മൈവ നിർമലം .
തഥൈവ മ+ണ്ഡ-പേ+ഷ്വസ്തി നമഹീ നച പ+ത്തനം .. 60

ന വനാനി ന ശൈലൗഘാ ന മേഘ-സരി-ദർണവാഃ .
കേവലം(ൻ)തത്ര നിഃ(ശ്)ശൂ+ന്യേ വിഹര+ന്തി ഗൃഹേ ജനാഃ .. 61

ന പ+ശ്യന്തി ജനാ നാപി പാർഥിവാ ന-ച ഭൂധരാഃ .

വിദൂരഥ ഉവാച .
ഏവം(ഞ്) ചേ+ത്തഥ്.കഥം(ൻ) ദേവി മമേ-ഹാനു-ചരാ ഇമേ .. 62

സംപ+ന്നാ ആ+ത്മനാ സ+ന്തി തേ കിമാ+ത്മനി നോഽഥവാ .
ജഗഥ്.സ്വപ്നാർഥ-വദ്.ഭാതി ത+സ്യ+സ്വപ്ന-നരാ-ദയഃ .. 63

കഥ-മാ+ത്മനി സ+ത്യാഃ(സ്) സ്യുർ/ന സത്യാ വേതി മേ വദ .

ശ്രീസരസ്വത്യുവാച .

രാജ+ന്വിദിത-വേ+ദ്യേഷു ശു+ദ്ധ-ബോധൈക-രൂപിഷു .. 64

ന കി+ഞ്ചി-ദേതഥ്.സ+ദ്രൂപം(ഞ്) ചിദ്.വ്യോമാ+ത്മസു ജാഗതം .
ശു+ദ്ധ-ബോധാ+ത്മനോ ഭാതി കൃതോ നാമ ജഗദ്-ഭ്രമഃ .. 65

ര+ജ്ജ്വാം സർപ+ഭ്രമേ ശാ+ന്തേ പുനഃ(സ്) സർപ+ഭ്രമഃ(ഖ്)കുതഃ .
അസദ്-ഭാവേ പരി+ജ്ഞാതേ കുതഃ(സ്) സ+ത്താ ജഗദ്-ഭ്രമേ .. 66

പരി+ജ്ഞാതേ മൃഗ-ജലേ പുനർ-ജല-മതിഃ(ഖ്) കുതഃ .
സ്വപ്ന-കാലേ പരി+ജ്ഞാതേ+/സ്വേ+സ്വപ്ന-മരണം(ങ്) കുതഃ .
സ്വ+സ്വപ്നേ+ സ്വപ്ന-മൃതിഭീ-രമൃത+സ്യൈവ ജായതേ .. 67

ബു+ദ്ധ+സ്യ ശു+ദ്ധ+സ്യ ശര+ന്നഭഃ(ശ്)ശ്രീഃ(സ്)-
സ്വ+ച്ഛാവ-ദാതാതി-തതാ-ശയ+സ്യ .
അഹം(ഞ്) ജഗ+ച്ചേതി കുശബ്ദ-കാർഥോ
നവ+സ്തുതഃ(സ്) സോ∫ങ്ഗ ഹി വാചികം(ൻ) തത് .. 68

ഇ+ത്യു+ക്ത-വ+ത്യഥ മുനൗ ദിവസോ ജഗാമ
സായം(ൻ)തനായ വിധയേ∫+സ്ത-മിനോ ജഗാമ .
സ്നാതും/ സഭാ കൃത-നമസ്-കരണാ ജഗാമ
ശ്യാമാ+ക്ഷയേ രവി-കരൈ+ശ്ച സഹാജ-ഗാമ .. 69

ഇ+ത്യാർഷേ+ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാ-രാമായണേ വാല്മീകീയേ
ഉത്പത്തി+പ്രകരണേ ലീലോ-പാ+ഖ്യാനേ+ഭ്രാ+ന്തി-വിചാര-വർണനം(ൻ)
നാമൈക-ച+ത്വാരിംശഃ(സ്) സർഗഃ .. 41 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
17.9.2023
പഞ്ചമദിനമ് .